

Scrisoare președintelui P.R.M. Corneliu-Vadim Tudor

În alegerile prezidențiale din 2000, Președintele Partidului România Mare Corneliu-Vadim Tudor a intrat în „finala” cu Ion Iliescu. Alegerea președintelui PRM ca președinte al României – nu cu totul improbabilă după ce mandatele de până atunci ale lui Ion Iliescu și Emil Constantinescu convinseseră în prea mică măsură – putea să conducă la tensiuni și confruntări în plan intern și la comentarii defavorabile și îngrijorări la nivelul comunității internaționale democratice, cu perspectiva unei anumite izolări a României.

În acest context, la 30 noiembrie 2000 am adresat președintelui P.R.M. scrisoarea de mai jos sugerându-i să ia în calcul retragerea din cursa prezidențială. Demersul a rămas fără rezultat. O reacție a existat în urma unui articol din decembrie același an – „Despre Vadim Tudor și PRM (sine ira et studio)” – care se referea la Vadim Tudor și Partidul său în cam aceiași termeni din scrisoare. Reacția a fost în sensul că într-una din edițiile ulterioare, revista România mare avea să vorbească despre cele scrise ca despre, în principiu, ”niște judecăți onorabile, de care vom ține seama” (politicianul și publicistul în cauză avusese destul de rar – sau poate că niciodată – o astfel de reacție declarat pozitivă).

La finalul acestei pagini redau un articol publicat în februarie 2001, în fapt un drept la replică refuzat de revista 22, în care făceam referire și la această scrisoare.

8 octombrie 2014

Valerian Stan

Domnului Corneliu-Vadim Tudor

Președintele Partidului România Mare

Stimate Domnule Corneliu-Vadim Tudor,

Așa cum și dumneavoastră puteți constata, rezultatele pe care le-ați obținut în alegeri și intrarea în turul II al prezidențialelor au produs la nivelul societății românești o dispută aprinsă. De o parte se află cei care v-au votat (și care, pe măsură ce veți fi și mai contestat și mai atacat, vor deveni tot mai întăriți în hotărârea de a vă fi solidari "până la capăt"). O altă parte sunt cei care nu v-au votat și pe care neprieteniile dumnevoastră se străduiesc - unii cu o patimă greu de înțeles, la prima vedere - să-i convingă să nu vă voteze nici în turul II. Aceștia din urmă (o altă parte, deci) sunt adversarii dumnevoastră politici (din practic întreg spectrul politic) și din presă (din aproape întreaga presă). Despre ei trebuie spus un lucru care a început să se vadă deja cu ochiul liber. Unii vă contestă aducând argumente care rezistă unei analize politice temeinice și oneste. Alții o fac însă doar pentru că vă urăsc și, se pare, pentru că se tem că o schimbare politică ar

putea să-i oblige să răspundă la întrebări la care de mai bine de un deceniu nimeni nu i-a obligat să răspundă în vreun fel: unde sunt miliardele de dolari din băncile devalizate; ori flota maritimă; ori cine sunt marii profitori ai escrocheriilor SAFI sau FNI; ori câte mii de miliarde de lei însumează sponsorizările ilegale din banii publici ori "publicitatea" plătită de la FPS și băncile de stat; ori de ce România are problemele pe care le are inclusiv din cauza corupției nemaîntâlnite a oamenilor ei politici.

Am văzut aseară o emisiune la PROTV - post despre ale cărui datorii la buget de ordinul zecilor de miliarde de lei ați vorbit nu o dată - o emisiune care a avut momente de o ură greu de înțeles; erați atacat inclusiv pentru că dumneavoastră și frații dumneavoastră ați fi pocăiți (și nu ortodocși) și pentru că ați da de mâncare, "din nu se știe ce bani", unor oameni sărmani. Contestarea dumneavoastră - aproape generală, cu sau fără argumente, cu echilbru sau pătimasă și plină de ură - a reușit să producă deja destula confuzie și tulburare în rândul oamenilor. Sunt oameni simpli care încep să nu mai fie foarte siguri de asigurările pe care le dați că dacă veți ajunge președinte nu vor fi abuzuri, încălcări ale regulilor democrației ori "execuții sumare". În aceste condiții, sunt suficiente motive să credem că în cele zece zile rămase până la data celui de-al doilea tur de scrutin lucrurile se vor degrada și mai tare și că situația ar putea să devină și mai tensionată și mai greu de suportat pentru o populație și așa copleșită de griji, de teamă și de sărăcie.

În doilea rând, așa cum de asemenea puteți vedea, rezultatele pe care dumneavoastră le-ați obținut sunt întâmpinate cu destul comentarii defavorabile (și îngrijorări) și la nivelul comunității internaționale democratice, care sugerează perspectiva unei anumite izolări a României. Este un lucru știut - și care merita notat mai mul decât (nu) a fost - că în special din preajma summit-ului Uniunii Europene de la Helsinki, de la sfârșitul anului trecut, dumneavoastră și partidul dumneavoastră v-ați declarat susținători ai integrării României în UE. În recentele dezbateri televizate ați spus că, mai ales din acel moment, liderii occidentali v-au convins că, într-adevăr, "pentru noi nu există alternativă la integrarea euroatlantică". (Personal, am motive să cred că discursul dumneavoastră nu este nesincer). Ceea ce trebuie însă să admiteți și dumneavoastră, domnule Tudor, este că după mai bine de un deceniu de ostilitate față de un atare destin al României, ostilitate pe care v-ați asumat-o public și nedisimulat, comunitatea internațională are suficientă îndreptățire să privească cu rezerve o asemenea opțiune "de ultimă oră". Iar asta cu atât mai mult cu cât noua dumneavoastră atitudine este acompaniată de același vechi discurs care pune în discuție fundamentele economiei de piață, ale unei societăți democratice, și care este îndreptat împotriva maghiarilor, a evreilor, a romilor etc. (Lămurirea acestui gen de contradicții la nivelul retoricii și acțiunii dumneavoastră și ale PRM ține, în opinia mea, în egală măsură, de imperativele logicii și de cele ale consecvenței, onestității și credibilității oamenilor politici).

Acestea sunt, domnule Corneliu-Vădim Tudor, câteva din motivele care mă fac să cred că retragerea dumneavoastră din cursa pentru Cotroceni este un lucru asupra căruia ar merita să reflectați. Retragerea dumneavoastră ar fi un gest cu consecințe importante nu doar pentru România, în acest moment, dar și pentru dumneavoastră și PRM. Ați reușit, înainte de orice, să puneți capăt unei stări de tensiune socială crescândă și deloc lipsită de riscuri (chiar dacă în parte ea este creată artificial și interesat de neprietenii dumneavoastră). Românii și comunitatea internațională ar fi puși, deopotrivă, în fața unui

act politic semnificativ, într-un dezacord violent cu imaginea încrâncenată și vindicativă a autorului lui. În urma unui asemenea gest, eu cred că nu veți avea decât de câștigat. Statura dumneavoastră politică și morală s-ar consolida substanțial, ceea ce ar putea să constituie premisa unei cariere politice viitoare importante. Într-un asemenea gest nu ar putea nimeni să vadă o abdicare sau un act de slăbiciune. Cei care vă dau votul, și nu numai ei, știu bine că nu sunteți un om slab. Rămânând în viața politică, acum ca lider al celui de-al doilea partid parlamentar, ați avea un plus de legitimitate și o platformă mai solidă de pe care să cereți și să vegheați ca cei care sunt responsabili de situația în care se află România să-și asume ce este de asumat și să facă, în sfârșit, ceea ce trebuia făcut în toți anii în care au fost la guvernare. Iar dacă lucrul acesta nu se va întâmpla (și sunt motive să ne temem că nu se va întâmpla), nu cred că ați putea să vă îndoiiți că la alegerile următoare veți avea o șansă importantă de a vă consolida succesul parțial de astăzi. În plus, un asemenea previzibil succes ar putea fi fructificat mai bine de vreme ce ați avea și timpul necesar pentru a vă pregăti mai temeinic decât sunteți acum, dumneavoastră și P.R.M., pentru o guvernare responsabilă a țării. În sfârșit, ar exista și timpul necesar pentru a convinge comunitatea internațională, într-o măsură absolut necesară, de ceea ce pare că în acest moment nu ați convins-o, anume că o guvernare girată de dumneavoastră și de partidul pe care îl conduceți nu ar pune probleme, ci dimpotrivă ar servi, integrării României în rândul democrațiilor prospere.

În urmă cu mai mulți ani, m-am numărat și eu printre cei atacați - pe nedrept și într-o manieră pe care văd că din păcate o mai păstrați încă - în publicațiile pe care le conduceți (nu v-am purtat și nici nu vă port vreun resentiment pentru cele întâmplate). În anii mai recentți, am observat că referirile la mine au fost constant pozitive ("un om de caracter și de mare curaj", s-a scris nu demult, exagerat, desigur, în România Mare). Dacă în ce mă privește, se întâmplă să fi rămas cumva la aceste din urmă sentimente, vă rog să conați pe faptul că v-am scris rândurile de față cu cele mai bune gânduri de care sunt capabil. Totodată, v-am scris și pentru că știu că stă și în puterea dumneavoastră, a oamenilor politici, să faceți ca românii să întâmpine cu inima senină o mare și foarte apropiată sărbătoare, aceea a împlinirii a 2000 de ani de la Nașterea Domnului Iisus Hristos.

Vă doresc ca, alături de cei dragi și apropiați, să reușiți în tot ce vă doriți.

Valerian Stan

București, 30 noiembrie 2000

Involutii la 22

Înainte "istoricei" finale prezidentiale Ion Iliescu-Vadim Tudor din urma cu doua luni, deplângeam, în aceasta pagina, situatia în care se ajunsese, în care "multora dintre noi nu ne mai ramasese decât libertatea de a nu vota nici cu Iliescu, nici cu Vadim". Peste doua sau trei saptâmâni, revista Grupului pentru Dialog Social, 22, a publicat, în pagina de "scrisori de la cititori", un text care sugera ca remarca mea ar fi putut sa fie o "încurajare" a liderului PRM, Corneliu-Vadim Tudor. Crezînd ca voi putea sa risipesc îngrijorarea cititorului respectiv (si, eventual, si a redactiei care publicase scrisoarea), am trimis d-nei Gabriela Adamesteanu, redactorul sef al revistei, urmatoarea precizare, cu rugamintea de a o publica:

"Domnul Dan Laurian Tomoioga se întreba în numarul trecut al revistei daca nu cumva eu – "o voce distincta a vietii noastre publice" – l-as fi încurajat pe Corneliu-Vadim Tudor atunci când am scris, în alegerile trecute, ca ma consider unul dintre cei carora "le-a mai ramas doar libertatea de a nu vota nici cu Iliescu, nici cu Vadim Tudor". As vrea sa-i spun cititorului dumneavoastra ca în fraza pe care am scris-o, eu nu gasesc nimic încurajator pentru liderul PRM. Iar asta cu atât mai mult cu cât anterior, cam cu doua saptamâni înainte de articolul respectiv, îi trimiseseam candidatului PRM la Presedintie o scrisoare – despre care, iata, ma vad silit sa vorbesc public – prin care... îl încurajam sa se retraga din finala cu Ion Iliescu. Redau un singur pasaj din scrisoarea amintita: "Rezultatele pe care dumneavoastra si partidul pe care îl conduceti le-ati obtinut în primul tur sunt întâmpinate cu destule comentarii defavorabile (si îngrijorari) si la nivelul comunitatii internationale democratice, care sugereaza perspectiva unei anumite izolari a României. Este un lucru stiut – si care merita notat mai mult decât (nu) a fost – ca în special în preajma summit-ului UE de la Helsinki, de la sfârșitul lui 1999, dumneavoastra si partidul dumneavoastra v-ati declarat sustinatori ai integrarii României în UE. În recentele dezbateri televizate ati spus că, mai ales din acel moment, liderii occidentali v-au convins într-adevar că, va citez, pentru noi nu exista alternativa la integrarea euroatlantica. În ce ma priveste, am motive sa cred ca discursul dumneavoastra nu este nesincer. Ceea ce trebuie însa sa admiteti si dumneavoastra, domnule Tudor, este ca dupa mai bine de un deceniu de ostilitate fata de un asemenea destin al României – ostilitate pe care v-ati asumat-o public si nedisimulat – comunitatea internationala are suficienta îndreptatire sa priveasca cu rezerve o asemenea optiune de ultima ora. Iar asta cu atât mai mult cu cât noua dumneavoastra atitudine este acompaniata de acelasi vechi discurs care pune în discutie fundamentele economiei de piata, ale unei societati democratice si care este îndreptat împotriva maghiarilor, evreilor, romilor etc. Lamurirea acestui gen de contradictii la nivelul retoricii si actiunii dumneavoastra si ale PRM tine, în opinia mea, în egala masura de imperativele logicii si de cele ale consecventei, onestitatii si credibilitatii oamenilor politici. (...) Acestea sunt, domnule Corneliu Vadim Tudor, câteva din motivele care ma fac sa cred ca retragerea dumneavoastra din cursa pentru Cotroceni este un lucru asupra caruia ar merita sa reflectati. (...)"

Conducerea revistei a refuzat sa publice rândurile pe care i le-am trimis (asa cum o mai facuse si în alte ocazii anterioare asemanatoare). Ultimii doi sau trei ani au consemnat schimbari greu predictibile pâna atunci la revista GDS. Niciodata nu o sa poata fi suficient de clar cum de a fost posibil ca într-un timp atât de scurt intelectuali atât de autentici precum d-na Adamesteanu si colegii ei din conducerea revistei sa se departeze într-o atât de mare masura de valorile "dialogului social", carora multi ani la rând 22 le-a fost dedicata profund si atât de eficient. Intoleranta fata de opiniile altora (textele unor colaboratori prestigiosi au fost oprite nu o data de la publicare), evitarea problematiei intolerantei interconfesionale, neglijarea tematicii protectiei minoritatilor (atunci când nu a fost promovata chiar o atitudine explicit antiminoritara) etc sunt împrejurari care au afectat cât se poate de evident evolutia revistei 22. Despre ce "promovare a valorilor societatii deschise, întemeiata pe regulile dialogului social " mai poate fi vorba atunci când celui pe care îl critici (ori chiar si numai îl întrebi ceva) nu îi dai voie sa îți raspunda? În

paginile carei alte publicatii daca nu în cele ale revistei Grupului pentru Dialog Social ar trebui sa dialogheze, fara prejudecati, restrictii si resentimente, cei interesati de mersul treburilor publice? Nu raspundeau precizarile mele întrebării de bun simt pe care cititorul lui 22 si-o pusese în ce ma priveste? Erau ele nepublicabile stilistic? Si daca nu, poate cineva sa gaseasca o alta explicatie decât ca d-na Adamesteanu si colegii ei au ajuns sa creada prea putin în principiile pe care GDS le are afisate, de peste un deceniu, pe frontispiciul sau?

În urma cu putine saptamâni, Gabriela Adamesteanu vorbea, cu o tristete disimulata cu greu, despre diminuarea suportului financiar acordat revistei sale. Am împartasit si împartasesc cât pot de sincer aceasta tristete. Dealtfel nu cred ca cineva care stie bine angajamentul total cu care 22 s-a dedicat pâna în urma cu doi sau trei ani marilor teme ale României de dupa dictatură poate sa nu regrete ca s-a ajuns aici. Si totusi, eu cred ca d-na Adamesteanu si colegii sai ar trebui sa vada daca nu cumva tocmai evolutia din ultimii ani a publicatiei lor, despre care am vorbit, explică chiar si retragerea spijinului financiar de catre cei care îi sustinusera pâna nu demult (inclusiv, observ, foarte recent, de catre Fundatia pentru o Societate Deschisa). (*Lumea libera*, 17 februarie 2001 si *Cotidianul*)